

Position paper Movisie rondetafelgesprek groeiende invloed manosfeer

Movisie werkt samen met sociaal professionals, docenten, jongerenwerkers en beleidsmakers aan gelijkheid en veiligheid in Nederland. Toch ervaren veel meiden, vrouwen en lhbtq+ personen nog altijd veel onveiligheid: op straat, op school, thuis en online. Al jaren ontvangt Movisie signalen van sociaal professionals, ouders en docenten dat jongens en mannen online negatief beïnvloed worden door de zogenoemde manosfeer. Tijdens de jaarlijkse [participatielezing](#) ging Movisie-expert Djoeke Ardon hier onlangs dieper op in.

De manosfeer is een verzamelnaam voor online content, accounts en platforms die zich vooral richten op jongens en mannen. In deze omgevingen worden ideeën over mannelijke dominantie genormaliseerd en wordt vrouwenhaat gepromoot. Feminisme wordt neergezet als een bedreiging. Regelmatig gaat dit gepaard met racistisch of xenofob gedachtegoed.

Radicalisering

De AIVD wijst in haar jaarverslagen al meerdere jaren op de risico's van mensen die feminisme of lhbtq+ mensen als een bedreiging zien. In 2023 omschreef de AIVD het als volgt: 'Jongvolwassen mannen met psychosociale problemen en een instabiele thuissituatie die het systeem verantwoordelijk houden voor hun gebrek aan romantische en seksuele relaties.'¹ Deze ideeën worden vooral gedeeld in afgesloten online netwerken. In sommige gevallen leidt dit tot radicalisering en geweld: in het buitenland zijn vanuit de zogenoemde incel-ideologie aanslagen gepleegd.

In de afgelopen jaren is op sociale media een meer mainstream variant van deze radicale ideologie zichtbaar geworden, met een veel groter bereik dan de oorspronkelijke gemeenschappen. De Groene Amsterdammer en de Utrecht Data School brachten dit voor Nederland in kaart², en laten zien dat er veel Nederlandse influencers actief zijn die een hypermannelijkenideaal uitdragen. Daarbij pleiten zij voor het 'terugkrijgen' van een traditionele rolverdeling waarin vrouwen gedomineerd moeten worden. Deze influencers richten zich op verschillende doelgroepen en sluiten aan bij de vragen en onzekerheden van jongens: bijvoorbeeld over seksualiteit en relaties, maar ook over hun toekomstperspectief. Jongens leren dat zij veel geld moeten verdienen, bijvoorbeeld via crypto, en een gespierd lichaam moeten hebben. Voor influencers vormt dit een verdienmodel: zij verkopen producten waarmee jongens volgens hen deze doelen zullen behalen.

Uit onderzoek van Wouter van der Bos (UvA) blijkt dat 43 procent van de jongens en ook een groot deel van de meiden tussen de 10 en 16 jaar deze content op sociale media tegenkomt.³ Dit is risicovol. Onderzoek laat zien dat wie eenmaal met dit soort content in aanraking komt, steeds extremere varianten voorgeschoteld krijgt.⁴ Dit hangt samen met de werking van sociale media-algoritmes waarop de overheid tot nu toe weinig ingrijpt, ondanks wettelijke mogelijkheden om dit wel te doen.⁵

Dit brengt risico's met zich mee voor de veiligheid van vrouwen, meiden, lhbtq+ personen, maar ook voor jongens en mannen zelf. Veel jongens en mannen worstelen met hun mentale gezondheid en sociale relaties. Suïcide komt vaker voor onder jongens en mannen. Onderzoek laat zien dat sociale

¹ [AIVD-jaarverslag 2023 | AIVD](#)

² [Verantwoording bij het onderzoek naar de Nederlandstalige manosfeer – De Groene Amsterdammer](#)

³ Wouter van den Bos en Daniel Sensen (2026) op LinkedIn UvA [Bijdrage | LinkedIn](#)

⁴ [10 vragen over de manosfeer | Movisie](#)

media van invloed kunnen zijn op het zelf- en lichaamsbeeld van jongens en eraan bijdragen dat zij ongezonder gaan eten. Manosfeer-influencers spelen in op onzekerheden die veel jongens en mannen al ervaren in de samenleving. Ook worden online geweld en vernedering naar andere mannen aangemoedigd. Soms wordt expliciet opgeroepen tot (seksueel) geweld, terwijl het in andere gevallen gaat om het verspreiden van strikte ideeën over rolverdeling tussen mannen en vrouwen. Dit laatste is een belangrijke voorspeller van geweld tegen vrouwen. Denk bijvoorbeeld aan het idee dat een man dominant moet zijn, een vrouw op haar plaats moet zetten of seks moet afdwingen. Ook wordt in manosfeer-content vaak expliciet of impliciet duidelijk gemaakt dat afwijken van de norm niet hoort, niet natuurlijk is of verkeerd is, en wordt misinformatie verspreid over lhbtq+ personen.⁶

Verband tussen content en geweld

Dat er een verband is tussen manosfeer-content en geweld blijkt ook uit de praktijk: De Waag, de grootste organisatie voor ambulante forensische geestelijke gezondheidszorg, schat dat driekwart van de jongens en mannen die zij behandelen voor grensoverschrijdend gedrag, in aanraking kwam met de manosfeer.⁷ We moeten de manosfeer ook zien in het licht van de aandacht die er nu voor is, ook vanuit de Tweede Kamer, voor femicide en psychisch geweld: normen rondom controle van vrouwen en het gebruik van geweld worden namelijk ook online verspreid.⁸

Uit recent onderzoek onder docenten in het primair en middelbaar onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het speciaal onderwijs van de stichting School en Veiligheid blijkt dat 78 procent van de docenten denkt dat jongens op scholen (in enige mate) beïnvloed worden door de manosfeer. Dit heeft gevolgen voor iedereen op school: de meiden en jongens, de lhbtq+ personen en de docenten ervaren sociale onveiligheid. Ook schat de helft van de docenten in dat meiden zich door uitspraken van jongens soms fysiek onveilig voelen.⁹

Aanbevelingen

Al enkele jaren wordt op verschillende plekken de noodklok geluid over de invloed van manosfeer-content op onze samenleving. Docenten, jongerenwerkers en ouders zien de impact en voelen zich onvoldoende gesteund. Uit het onderzoek van School en Veiligheid blijkt dat meer dan de helft van de onderwijsprofessionals behoefte heeft aan ondersteuning, vooral in de vorm van meer kennis over werkende aanpakken. Het is daarom tijd voor een stevige overheidsaanpak, zowel gericht op het in beeld brengen van het probleem, handhaven en reguleren van platforms als op het ondersteunen van docenten, ouders en jongerenwerkers.

1. Heb in beleid aandacht voor de specifieke problemen van jongens en mannen.

Belangrijke aandachtsgebieden zijn mentale gezondheid en suïcide, schooluitval en schorsing onder jongens en leerprestaties. Het is belangrijk dat jongens en mannen in beleid niet enkel als plegers van geweld worden aangesproken, maar dat er op een genderspecifieke manier wordt gekeken naar de problemen die zij ervaren. Het betrekken van jongens en mannen bij de ontwikkeling van beleid is van groot belang. Ook is het belangrijk dat er (offline) ontmoetingsplekken zoals buurthuizen en jongerenwerk zijn.

⁶ [10 vragen over de manosfeer | Movisie](#)

⁷ [Steeds meer jongens en mannen met problematisch gedrag beïnvloed door manosfeer](#)

⁸ Zapcic, I., Fabbri, M., & Karandikar, S. (2024). 'How can I love you if you don't let me do this?' Evaluating the effects of the red pill seduction community experienced by intimate partners. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 33(3), 273-290.

⁹ [Onderzoek manosfeer onderwijs gepresenteerd - Stichting School & Veiligheid](#)

2. **Versterk burgerschapsonderwijs en investeer in deskundigheidsbevordering bij professionals en docenten.** Jongens en mannen krijgen online, maar ook via de samenleving (inclusief de politiek) te maken met vaak onrealistische beelden van wat het betekent om man te zijn. Daarom is het essentieel dat onderbouwde interventies (voor in het onderwijs en sociaal werk) beter worden verspreid en structureel worden gefinancierd, en dat docenten en professionals beschikken over voldoende kennis en vaardigheden hebben om jongeren hierin te begeleiden. Daarnaast vervullen ouders, professionals en politici zelf ook een belangrijke rol als voorbeeld. Tot slot verdient mediawijsheid nadrukkelijk aandacht: jongeren herkennen niet altijd het verdienmodel achter de content noch de aanwezigheid van misinformatie. Ook hier ligt een duidelijke taak voor de overheid: zorg ervoor dat scholen en ouders de juiste kennis in huis hebben om jongeren hierbij te ondersteunen.
3. **Breng de manosphere en de gevolgen beter in beeld**
Er is weinig onderzoek naar de specifieke effecten en gevolgen van de manosphere in Nederland. Ook wordt niet bijgehouden of geweld gemotiveerd is vanuit online misogynie. Het beter registreren hiervan draagt bij aan het in beeld krijgen van het probleem.
4. **Zet in op effectieve regulering en handhaving van socialemediaplatforms.** Het is van groot belang dat socialemediaplatforms beter worden gereguleerd, vooral waar het gaat om misinformatie en haatspraak. De Europese Digital Services Act biedt hiervoor goede aanknopingspunten, maar de Nederlandse overheid kan en moet een actievere rol spelen in de handhaving van deze regels op grote platforms. Alleen door duidelijke normen te stellen en consequent te handhaven, kan de schadelijke impact van online content effectief worden beperkt.